

Naturvernforbundet
Nordland

Naturvernforbundet i Nordland
Ved Frode Solbakken, leder

Energidepartementet

Korgen 30.06.2026

Klage på vedtak om konsesjonsfrihet – Kaldåga kraftverk

Naturvernforbundet i Nordland viser til NVEs vedtak av 26.06.2026 (ref. 202512641-17), der planlagt opprusting og utvidelse av Kaldåga kraftverk er vurdert som ikke konsesjonspliktig. Vi påklager vedtaket og anfører at det er ugyldig som følge av feil rettsanvendelse og mangelfullt beslutningsgrunnlag. Etter vår vurdering må tiltaket underlegges full konsesjonsbehandling, eventuelt må NVE åpne vilkårsrevisjon før det tas stilling til gjennomføring.

For snever rettslig avgrensning av vurderingstema

NVE legger til grunn at det kun er nye negative virkninger ut over eksisterende situasjon som skal vurderes. Dette er en for snever og prinsipielt problematisk tilnærming i en sak som gjelder modernisering av et kraftverk med konsesjonsvilkår fra 1958 og 1969 i et vernet vassdrag. Tiltaket innebærer ny vannvei i fjell, betydelig effektøkning opp til 21–25 MW og omfattende inngrep i anleggsfasen.

Ved slike gjennomgripende endringer kan ikke eksisterende miljøbelastning være normgivende sammenligningsgrunnlag. En slik tilnærming innebærer i realiteten at eldre og utilstrekkelige vilkår videreføres uten vurdering opp mot dagens regelverk og miljøkunnskap. Dette er i strid med utviklingen i miljøretten, herunder naturmangfoldloven og vannforskriften, som forutsetter en fremtidsrettet vurdering basert på oppdatert kunnskap og miljømål.

Mangelfullt kunnskapsgrunnlag – brudd på naturmangfoldloven § 8

Det fremgår tydelig av saksdokumentene at kunnskapsgrunnlaget er svakt. Det er ikke gjennomført kartlegging av naturmangfold i forbindelse med vurderingen, og kunnskapen om naturverdier beskrives som svært begrenset. Fylkeskommunen påpeker i tillegg manglende kunnskap om miljøtilstand i vannforekomstene og usikkerhet knyttet til virkninger for fisk.

Til tross for dette konkluderer NVE med at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig. Dette er etter vår vurdering en uriktig anvendelse av naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlag kan ikke oppfylles ved å støtte seg på eksisterende databaser, historiske data og tiltakshavers egne vurderinger når det samtidig er dokumentert kunnskapsmangel. I en slik situasjon tilsier loven at kunnskapen må styrkes før vedtak fattes.

Føre-var-prinsippet er ikke anvendt

NVE konkluderer med at føre-var-prinsippet ikke kommer til anvendelse. Dette står i direkte motstrid til faktum i saken. Det er dokumentert mangelfull kunnskap, tiltaket berører et vernet vassdrag, og det finnes registrerte truede arter i området. I tillegg er vannforekomstene allerede sterkt påvirket, blant annet som følge av hydrologiske endringer uten minstevannføring.

Naturmangfoldloven § 9 forutsetter at usikkerhet skal komme naturen til gode. Når NVE likevel avviser føre-var-prinsippet, innebærer det at risiko for naturtap.

Manglende vurdering av samlet belastning

Flere høringsinstanser etterlyser vurdering av samlet belastning på naturmangfold, vannmiljø og reindrift. NVE avviser dette med henvisning til at kun nye virkninger er relevante. Dette er i strid med naturmangfoldloven § 10, som krever at den samlede belastningen et økosystem utsettes for skal vurderes.

I et allerede regulert vassdrag, med pågående påvirkning fra vannkraft og andre inngrep, er nettopp kumulative effekter avgjørende for å forstå den reelle miljøpåvirkningen. Ved å unnlate en slik vurdering blir beslutningsgrunnlaget systematisk mangelfullt.

Vernet vassdrag – skjerpet aktsomhetsplikt

Tiltaket ligger i tilknytning til Drevjavassdraget, som er varig vernet. Dette innebærer at det skal foretas en strengere vurdering og at verneverdiene skal tillegges særlig vekt.

Når det samtidig ikke foreligger oppdatert kunnskap, det ikke gjennomføres konsekvensutredning, og sentrale miljøprinsipper ikke anvendes, er det vanskelig å se at denne skjerpede plikten er oppfylt. Konklusjonen om at tiltaket ikke vil påvirke verneverdiene fremstår derfor utilstrekkelig begrunnet.

Vannforskriften og miljømål

NVE legger til grunn at tiltaket ikke utløser vurdering etter vannforskriften § 12 fordi det ikke anses som et nytt inngrep. Dette bygger på samme snevre forståelse av vurderingstema som ellers i vedtaket. Samtidig fremgår det at vannforekomstene er sterkt modifiserte og påvirket av blant annet hydrologiske endringer uten minstevannføring.

Når det foreligger usikkerhet om økologisk tilstand og hva som ligger til grunn for klassifiseringen, slik fylkeskommunen peker på, blir det vanskelig å se hvordan NVE kan utelukke at tiltaket kan påvirke muligheten for å nå miljømålene. Også her tilsier kunnskapsmangelen en mer grundig vurdering.

Utdaterte vilkår og mangel på minstevannføring

Det fremgår at planlagt minstevannføring er null, og at dagens situasjon allerede er preget av betydelig hydrologisk påvirkning. Dette viser at gjeldende konsesjon ikke reflekterer moderne miljøkrav.

Å tillate omfattende oppgradering uten samtidig å oppdatere vilkårene innebærer at en utdatert miljøstandard videreføres. Dette låser situasjonen og svekker muligheten for senere miljøforbedringer.

Vilkårsrevisjon – NVEs selvstendige ansvar

NVE viser til at det ikke foreligger krav om vilkårsrevisjon, og at slike normalt fremmes av eksterne aktører. Dette gir et ufullstendig bilde. NVE har adgang til å åpne revisjon på eget initiativ dersom det foreligger indikasjoner på behov.

I denne saken foreligger flere tydelige indikasjoner: konsesjonsvilkårene er utdaterte, det mangler hensyn til reindrift, det er ikke fastsatt minstevannføring, og kunnskapsgrunnlaget er svakt. Likevel velger NVE å ikke bruke sitt handlingsrom.

Når revisjon i praksis overlates til eksterne krav, blir ivaretagelsen av naturverdier og allmenne interesser avhengig av kapasitet og organisering i berørte lokalmiljøer, kommuner og organisasjoner. Dette innebærer at både tidspunkt, prioritering og geografisk fordeling av miljøforbedringer blir tilfeldig og uforutsigbar.

Reindrift

Saken reiser også spørsmål om ivaretagelse av reindrift. Statsforvalteren peker på at konsesjonen mangler tilstrekkelige vilkår, og reinbeitedistriktet etterlyser helhetlig vurdering av samlede virkninger. NVE velger å ikke gå inn i disse forholdene i konsesjonspliktutredningen. Dette forsterker svakheten ved at eksisterende vilkår ikke oppdateres parallelt med modernisering av anlegget.

Samlet vurdering

Samlet sett er vedtaket beheftet med flere vesentlige mangler. Det bygger på et utilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, innebærer feil anvendelse av naturmangfoldloven §§ 8–10, og unnlater å anvende føre-var-prinsippet. Vurderingsrammen er for snever ved at den begrenses til nye virkninger, og hensynet til samlet belastning, vernede vassdrag og vannmiljø ivaretas ikke tilstrekkelig.

I tillegg har NVE ikke benyttet sitt handlingsrom til å åpne vilkårsrevisjon, til tross for klare indikasjoner på behov. Dette innebærer at oppgraderingen kan gjennomføres innenfor et utdatert og mangelfullt konsesjonsregime.

Krav

På denne bakgrunnen ber Naturvernforbundet i Nordland om at vedtaket om konsesjonsfrihet oppheves og at saken behandles på nytt med krav om full konsesjonsbehandling og konsekvensutredning. Subsidiært bes det om at NVE åpner vilkårsrevisjon før videre behandling. Det må videre sikres et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i tråd med naturmangfoldloven og at føre-var-prinsippet gis reell anvendelse i den videre saksbehandlingen.

Med vennlig hilsen:

Frøde Solbakken, leder i Naturvernforbundet i Nordland